

درس شانزدهم: پیروزی فرهنگ بر شمشیر

۱- نیاکان ما چگونه بر روی ویرانه‌ها، شهرهای آباد ساختند؟ دانشمندان و بزرگان ایرانی با به جان خریدن خطرهای زیاد به مغولان نزدیک شدند. آنها می‌کوشیدند که خوی خشن و ویرانگر بیابانگردان مغول را مهار کنند و مانع خونریزی بیشتر شوند. بزرگان ایرانی همچنین تلاش می‌کردند که مغولان را با فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی آشنا کنند و راه و رسم کشورداری را به آنان بیاموزند.

۲- چند تن از بزرگان ایرانی در دربار مغولان را نام ببرید؟
خواجه نصیرالدین طوسی، خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی، عطاملک و شمس‌الدین محمد جوینی

۳- کدام دانشمند برجسته ایرانی به عنوان مشاور هلاکوخان منصوب شد؟
خواجه نصیرالدین طوسی

نکته: یکی از کارهای ارزشمند خواجه نصیر، تشویق هلاکو به ساختن رصدخانه مراغه بود.

۴- کدام دانشمند ایرانی به عنوان پزشک به دربار ایلخانان راه یافت؟
خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی

۵- چند مورد از اقدامات خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی در دوران وزارتش را نام ببرید؟
او خدمات فرهنگی و اجتماعی فراوانی انجام داد. یک نمونه بسیار مهم آن بنای رَبع رشیدی در تبریز

بود که شامل مؤسسات مختلف مانند مسجد، مدرسه، بیمارستان، خانقاه و کتابخانه می شد. خواجه این بنای عظیم را که تعداد زیادی از عالمان و پزشکان در آن اشتغال داشتند، وقف کرد.

۶- معروف ترین کتاب خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی چه نام دارد؟ جامع التواریخ رشیدی

۷- مغولان پیرو کدام ادیان بودند؟ مغولان هنگامی که به ایران هجوم آوردند دین واحدی نداشتند

عده ای از آنها هنوز به آیین گذشتگان خود اعتقاد داشتند و گروه دیگری پیرو آیین بودایی و دین مسیحیت بودند.

۸- مغولان چگونه مسلمان شدند؟ در دوران ایلخانان، مبلغان بودایی و مسیحی کوشش زیادی برای ترویج و گسترش آیین خود در ایران کردند، اما موفقیت چندانی کسب نکردند؛ زیرا مردم ایران اعتقاد محکمی به اسلام داشتند. سرانجام بر اثر کوشش عالمان و وزیران ایرانی، ایلخانان به دین اسلام درآمدند و مسلمان شدند.

۹- اقدامات غازان خان را نام ببرید؟

۱- غازان خان به تشویق و راهنمایی وزیر خود، خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی، اقدام به اصلاح امور اداری، مالی و قضایی کرد.

۲- این ایلخان، همچنین برای عمران و آبادانی تبریز بسیار کوشید. به روزگار او، شنب غازان در تبریز با دوازده بنای مهم مانند بیمارستان، مسجد، کاخ، مدرسه، کتابخانه و ... بر پا شد.

۱۰- چه کسی پایتختش را به سلطانیه منتقل کرد و موجب آبادی آنجا شد؟ سلطان محمد خدابنده

۱۱- آرامگاه اولجایتو که ، یکی از شاهکارهای معماری جهان اسلام است چه نام دارد؟ گنبد سلطانیه

۱۲- ایلخانان چه خدماتی به هنر و معماری ایران کردند؟ در دوران ایلخانان مغول نیز بناهای باشکوهی ساخته شد. این بناها از نظر عظمت و بلندی گنبدها و ایوان ها کم نظیر هستند. گچ بری و کاشی کاری های زیبا و اعجاب انگیز بناهای مذکور، حکایت از ذوق و نبوغ معماران ایرانی در آن زمان دارد.

۱۳- شاهرخ کدام شهر را به پایتختی برگزید؟ هرات

نکته: گوهرشاد، همسر شاهرخ از زنان نیکوکار بود که به عمران و آبادی توجه داشت. او بناهای

متعددی در هرات و مشهد ساخت که مسجد گوهرشاد در جوار حرم حضرت امام رضا یکی از آنهاست.

نکته: در دوره تیموریان، هنر نگارگری (نقاشی) و خوشنویسی شکوفا شد.

۱۴ - کدام نسخه شاهنامه به سفارش بایسنقر میرزا نگارگری و تذهیب شد؟ شاهنامه بایسنقری